

Valtuustoaloite / Kolhon kulttuuri- ja taidehanke: "Järnefeltin jalanjäljillä"

Kaupunginvaltuusto 16.03.2026 § 15

Valtuutettu Sari Riihonen luki Mänttä-Vilppulan Perussuomalaiset-valtuustoryhmän valtuustoaloitteen, jonka ovat allekirjoittaneet Jarmo Raunio, Sari Riihonen, Jari Mäkinen ja Sari Päivärinta. Valtuustoaloite kuuluu seuraavasti:

*Kolhon kulttuuri- ja taidehanke
"Järnefeltin jalanjäljillä"*

Mänttä-Vilppula on profiloitunut näkyvällä tavalla Taidekaupungiksi. Osin vielä valmisteilla oleva "Autereen polku" on oiva kunnianosoitus saarijärveläisen Hannes Autereen elämäntyöstä.

Taustaa "Järnefeltin jalanjäljillä" valtuustoaloitteelle:

Kolhossa vietettiin kulttuurien kesää vuonna 1889. Kesällä 1889 Järnefeltin perhe, Aleksander, Elisabet, sekä lapset Arvid vaimoineen, Eero, Armas, Aino ja Elli viettivät kesää Kolhossa. Samaisena kesänä Eero Järnefelt maalasi kuuluisan maalauksen "Pyykkiranta" ja "Kesäyön kuu" – maalauksensa sekä kuvitti Juhani Ahon "Rautatie"-kirjan, jonka henkilökuvat oli piirretty Kolhon talon isäntäväen näköisiksi. Keinutuolissa istuvasta Matti Saxberg Kolhosta valmistui öljyvärimaalaukset Järnefeltiltä vuonna 1892.

Kulttuurien kesänä 1889 perustettiin Malmin kartanossa Kolhossa Suomen Päivälehti, joka samana vuonna sai hieman tutumman nimen Helsingin Sanomat. Lehteä perustamassa olivat muun muassa Pekka Brofeld, Juhani Aho, J-H Erkko ja Eero Erkko.

Suomen Ilmavoimien ensimmäinen lentokenttä vuonna 1918 sijaitsi Kolhossa Kaijanselän jäällä. Ilmavoimien muistomerkki sijaitsee keskeisellä paikalla tien numero 348 varressa.

Matthias Bonnen hautakappali sijaitsee Kolhossa Lemmensillan ja Eero Järnefeltin "Pyykkiranta"-maalauksen välisellä alueella. Kolhon Kyläyhdistys ry ja Vilppula-Seura saivat Bonnen suvulta lahjoituksena Suomen teollisuushistorian kannalta merkittävän arkiston, joka skannauksen ja tallennuksen jälkeen luovutettiin vuonna 2025 Suomen Elinkeinoelämän Keskusarkistoon Mikkeliin. Bonnen kappelin maa-alue myytiin miljoonalla markalla G.A. Serlachiukselle vuonna 1948 ja on tällä hetkellä Mänttä-Vilppulan kaupungin omistuksessa.

Huomioitavaa on myös koko maailman autoteollisuuden kannalta kolholaisen Jalmary Vehkomäen elämäntyöstä Fordin perheen ystävänä ja maailmanlaajuisesti merkittävänä henkilönä. James Vehkoki nimensä Amerikassa muuttanut Jalmary Vehkomäki yleni Detroitissa Fordin autokoritehtaan pääsuunnittelijaksi ja ensimmäisenä maailmassa hän rakensi kokoteräksisen autonkorin.

Kolhon merkittävä historia kulttuuri-, taide- ja teollisuuskylänä olisi luonteva lisä Taidekaupunki Mänttä-Vilppulan kannalta valtakunnallisesti ja osin myös maailman laajuisesti "Autereen polku"-hankkeen jatkoksi. Helposti saavutettavissa oleva "Järnefeltin jalanjäljillä"-polku on jo periaatteessa olemassa, jonka varrella mainitut kohteet sijaitsevat Jalmary Vehkomäen

kotitaloa lukuunottamatta. Alueen opasteet, tienviitoitukset, infotaulujen sisältö ja siistiminen riittäisivät ensimmäisessä vaiheessa polun reitityksen ohella riittäviksi toimenpiteiksi.

Kolhon kylän merkittävän historian soisi näkyvän tulevaisuudessa Taidekaupunki Mänttä-Vilppulan kulttuuri- ja taidepolkuna kauniin järvimaisemamme keskellä.

Mänttä-Vilppulassa 16.3.2026

*Jarno Raunio
Sari Riihonen
Jari Mäkinen
Sari Päivärinta*

Päätös Kaupunginvaltuusto päätti lähettää valtuustoaloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Kaupunginhallitus 30.03.2026 § 97

Hallintosäännön 121 §:n mukaan valtuustoaloitetta ei oteta heti käsiteltäväksi, vaan se lähetetään kaupunginhallitukseen valmisteltavaksi. Kaupunginhallituksen tulee ottaa aloite käsittelyyn viivytyksettä

Esittelijä Kaupunginjohtaja Anne Heusala

Päätösesitys Kaupunginhallitus päättää ohjata valtuustoaloitteen sivistys- ja kulttuuripalveluiden valmisteltavaksi.

Päätös Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.

Sivistys- ja kulttuurilautakunta 20.05.2026
998/00.01.05/2026

Kaupunginvaltuusto on 16.03.2026 § 15 lähettänyt ”Järnefeltin jalanjäljillä” - valtuustoaloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi. Kaupunginhallitus on 30.03.2026 § 97 ohjannut asian edelleen sivistys- ja kulttuuripalveluiden valmisteltavaksi.

Valtuustoaloitteessa esitetään Kolhon alueelle toteutettavaa kulttuuri- ja taidepolkua ”Järnefeltin jalanjäljillä”, jonka tarkoituksena on tuoda näkyväksi Kolhon merkittävää kulttuuri-, taide-, ilmailu- ja teollisuushistoriaa sekä vahvistaa Mänttä-Vilppulan asemaa taide- ja kulttuurikaupunkina.

Valtuustoaloitteessa esitetty Järnefeltin jalanjälkiin liittyvä reitistö on kulttuuri- ja matkailunäkökulmasta kiinnostava. Aloitteessa esille nostetut kohteet muodostavat luontevan ja historiallisesti merkittävän kokonaisuuden tarinalliseksi ulkoilureitistöksi.

Järvenpäässä on toteutettu vastaavantyyppinen Eero Järnefeltiin liittyvä ulkoilu- ja kulttuurireitti, jossa yhdistyvät taidehistoria, paikalliset kohteet ja virkistyskäyttö. Järvenpään ulkoilureitistö on nimetty myös Mänttä-

Vilppulan valtuustoaloitteessa esitetyksi Järnefeltin jalanjäljillä- taidereitiksi ja sen avajaisia vietettiin 9.5.2026.

Kolhon alueella lähtökohdat ovat kuitenkin osin erilaiset kuin Järvenpäässä. Järvenpään reitti perustuu Järnefeltin pitkäaikaiseen asumiseen ja Tuusulanjärven taiteilijayhteisöön, kun taas Kolhon merkitys liittyy erityisesti Järnefeltin työskentelyyn, maisemainspiraatioon ja aikakauden kulttuurihistoriaan. Tämä antaa mahdollisuuden rakentaa omaleimaista luontoa, järvimaisemaa ja paikallishistoriaa korostava reitistö, johon sisältyy myös muitakin kulttuurihistoriallisesti merkittäviä paikkoja kuin vain Järnefeltin elämäntyöhön liittyviä kohteita.

Valtuustoaloitteessa nostettujen kohteiden saavutettavuus luo hyvät edellytykset reitin vaihteelliselle toteuttamiselle. Ensivaiheen toimenpiteinä voidaan pitää reitin suunnittelua, opasteiden ja infotaulujen toteuttamista sekä kohteiden ympäristöjen siistimistä ja näkyvyyden parantamista. Hankkeen toteuttamiseen voidaan myös selvittää ulkopuolisen rahoituksen mahdollisuuksia. Reitin mahdolliset kohteet ja historiallinen sisältö voidaan kartoittaa syksyn 2026 aikana.

Mahdollisuutta yhdistää reitti osaksi Autereen polku -kokonaisuutta tulee myös tarkastella. Reittien yhdistäminen tukisi kaupungin kulttuuri- ja matkailukokonaisuutta mahdollista laajemmän kulttuurireitistön muodostamisen eri kaupunginosien välille. Yhdistetty kokonaisuus vahvistaisi alueen vetovoimaa niin paikallisille asukkaille, vapaa-ajan asukkaille kuin matkailijoillekin.

Valmistelu ja lisätiedot:
kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö Eeva Saarinen
eeva.saarinen(at)taidekaupunki.fi, p. 044 0979 221

Toimivalta	Hallintosääntö § 23 kohta 1.
Esittelijä	Sivistysjohtaja Kari Tolonen
Päätösesitys	Sivistys- ja kulttuurilautakunta päättää 1) kartoittaa valtuustoaloitteessa esille nostetun reitin mahdolliset kohteet ja historiallinen sisältö syksyn 2026 aikana ja 2) selvittää ulkopuolisen rahoituksen mahdollisuutta reitistölle sekä reitistön yhdistämisen mahdollisuutta olemassa olevaan Autereen polkuun sekä 3) antaa asian hallituksen kautta valtuustolle tiedoksi.
Päätös	